No. 2986 — Woensdag 21 Sept. 1938 — 55ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

WINKELSLUITING OP CURAÇAO

We hebben sinds 1932 op Curaçao een Winkel-sluitingsverordening. Een verordening waarvan we indertijd reeds hebben geschreven, dat ze het drukken niet waard geweest is.

Dat rechtmatige verlangens naar een herziening niet zijn uitgebleven; dat pogingen daartoe niets hebben uitgehaald; hoe de toestanden sindsdien dan ook nog schreeuwen om herziening en waarom de Sceom, de handels- en kantoorbediendenbond, zo lang gewacht hebben met pogingen ter verbetering, dat alles wordt uiteengezet in een rekest, wat dezer dagen aan Z. Excell. den Gouvernenr is verzonden en waarvan we hier een afschrift laten volgen.

Geven eerbiedig te kennen

De ondergetekenden, in hun kwaliteit van respectievelijk voorzitter en secretaris van de Sociedad di Empleadonan di Oficina i di Mostrador (Sceom), domicilie kiezende ten kantore van het Katholiek Bureau voor Sociale Actie, Breedestraat 29 Otrabanda;

Vroegere pogingen.

dat het bestuur van deze vereniging reeds in 1935 ernstige pogingen heeft gedaan om de blijkens een diepgaand onderzoek bestaande wanverhoudingen in het winkel- en kantoorbedrijf, met name terzake van de arbeidsduur, de Zondagsarbeid, het loon, de ontslagregeling en de vacantie der bedienden, door een wettelijke regeling te doen verdwijnen of althans verminderen;

dat in die dagen een zeer bescheiden ontwerp tot wijziging en aanvulling van de Winkelsluitings-verordening 1932 aan de Koloniale Raad werd aangeboden, waarvan evenwel na het Voorlopig Verslag geen teken van leven meer kon worden bespeurd;

dat vervolgens de hoop van Sceom werd gevestigd op de komst van den Heer Verwey, hoewel zulks een lange gedwongen rustperiode voor haar actie betekende;

dat uiteindelijk, toen enige maanden geleden het rapport van den Heer Verwey (althans een gedeelte daarvan) verscheen, het Bestuur van Sceom tot zijn teleurstelling moest constateren, dat dhr. Verwey van al de wensen van Sceom alléén urgent acht een regeling van de arbeidsduur van het winkelpersoneel en zelfs die regeling niet rechtstreeks wil voorstellen, doch zijdelings, n.l. door een wijziging van de Winkelsluitingsverordening;

Huidige toestand.

dat dit teleurstellende resultaat voor het Bestuur van Sceom aanleiding is geweest opnieuw zich nauwkeurig op de hoogte te stellen van de **feitelijke toestanden der winkel- en kantoorbedienden,** door middel van een enquête;

dat deze enquête betrof 159 bedienden, werkzaam in 62 winkels en kantoren;

dat de gemiddelde arbeidstijd bleek te zijn ruim 9 uur en 40 minuten (daarin niet inbegrepen, de onderbrekingen), zodat een bediende, die om acht uur 's morgens begint te arbeiden en die des middags gemiddeld ruim een uur en een kwartier onderbreking krijgt, derhalve eerst om zeven uur des avonds zijn werk beeindigt; dat evenwel dit cijfer het **gemiddelde** aangeeft, zodat men er rekening mee moet houden, dat er zeer talrijke gevallen zijn, waarin de bedienden 11 uur moeten arbeiden, zodat zij eerst des avonds half negen het werk beeindigen;

dat in deze cijfers niet het overwerken is inbegrepen (hetgeen in 30% van alle gevallen bleek erbij te komen, waarvan in ruim 29% zonder enige bijzondere vergoeding) en dat men niet moet vergeten, dat zulks niet een of enkele malen voorkomt, doch regelmatig, onafgebroken en in 95% van alle gevallen het gehele jaar door zonder ooit enig verlof of vacantie te bekomen;

Toestand bij vreemde winkeliers.

dat merkwaardig genoeg het personeel der **winkels van vreemdelingen** gemiddeld een half uur langer per dag blijkt te moeten werken dan het personeel der winkels van Nederlandse (Curaçaose) eigenaars;

dat ook blijkt, dat het gemiddelde salaris, verdiend in een Nederlandse winkel *f* 70.— bedraagt en het salaris in een winkel van een vreemdeling gemiddeld *f* 37,75;

dat bovendien blijkt, dat het gemis aan het comfort dringend vereist voor die zaken, waar ook vrouwelijk personeel werkt, vrijwel uitsluitend gerapporteerd wordt bij vreemdelingenzaken, terwijl de Curaçaose winkeliers in dat opzicht in het algemeen een veel beter figuur slaan;

dat ons Bestuur zcih om dit grote verschil in de sociale toestanden gaat afvragen, of het niet noodzakelijk is dat het Gouvernement — door waarschuwingen, zo nodig door intrekking van de vergunning tot verblijf hier te lande — een einde maakt aan het misbruik, dat sommige dezer vreemdelingen (de goeden niet te na gesproken) van de Nederlandse gastvrijheid op Curaçao maken;

dat het immers niet aangaat te dulden, dat die vreemdelingen bij uitstek uitblinken door hun onsociale mentaliteit en daardoor bovendien aan alle meer sociaal voelende een onredelijke concurrentie kunnen aandoen, ten koste van hun bedienden;

De wensen.

dat ons Bestuur Uwe Excellentie dringend **verzoekt te willen bevorderen:**

1. dat de winkelsluitingsverordening in dien geest gewijzigd wordt, dat
   a. het op werkdagen verboden is een winkel, niet zijnde provisiewinkel voor het publiek geopend te hebben vóór 8 uur 's morgens en ná 6 uur 's avonds (des Zaterdags: na 7 uur 's avonds);
   b. dat het op Zondagen (en feestdagen) verboden is een winkel niet zijnde provisiewinkel, of kapperszaak, geopend te hebben;
   c. het op Zon- en feestdagen voor provisie- en kapperswinkel niet geoorloofd is geopend te zijn vóór 9 uur 's morgens en na 12 uur 's middags;
   d. het op Zon- en feestdagen, waarop toeristenschepen (daaronder niet begrepen lijndiensten) Curaçao aandoen, voor de belanghebbende zaken mogelijk maken aanvraag vergunning te ontvangen om geopend te zijn van 9 — 12 uur des morgens;
2. dat er een arbeidsverordening worde ontworpen, waarin wordt bepaald:
   a. **dat het verboden is zonder speciale vergunning kantoorbedienden langer dan 7½ uur per werkdag te doen arbeiden;**
   b. dat het verboden is zonder speciale vergunning kantoorbedienden op Zon- en feestdagen te doen arbeiden;
   c. dat het verboden is zonder speciale vergunning winkelpersoneel langer dan 8½ uur per werkdag te doen arbeiden (Zaterdag 9½ uur);
   d. dat de bovenbedoelde speciale vergunning tot het doen verrichten van overwerk in geen geval worde toegestaan indien het overwerk vrij-regelmatig voorkomt en met eenvoudige personeeluitbreiding is te voorkomen;
   c. dat verder aan winkels en kantoren bepaalde eisen van hygiëne en comfort kunnen worden gesteld;
3. dat in de zevende titel van 't Burgerlijk Wetboek, bij 'n algemene regeling van de arbeidsovereenkomst, worde opgenomen een regeling van een recht op vacantie met behoud van loon en een regeling van het ontslag;

Arbeidstijd en Zondagsarbeid.

dat wij ten aanzien van de **arbeidstijden en de Zondagsarbeid** nog mogen opmerken, dat een vervroegde Winkelsluiting ook door vele Curaçaose en ook door de meer sociaal voelende vreemde winkeliers wordt gewenst, gelijk ook wel blijkt uit het rekest, d.d. 19 Nov. 1935 aan U.E. over deze aangelegenheid gericht door een 54-tal winkeliers;

dat vervroegde winkelsluiting, evenals sluiting op Zondag, immers niet de koopkracht van het publiek vermindert, doch omgekeerd voor den winkelier zowel als voor de bedienden een voordeel betekent.

dat op dit punt toch niet de toon mag worden aangegeven door den (veelal buitenlandsen) kleinen winkelier, die geen huiselijkheid kennende en slechts op geld verdienen uit zijnde, even (weinig) comfortabel in zijn winkel zit als thuis, doch daarmede tevens de anderen dwingt om mee te doen terwille van de concurrentie;

dat wat de **Zondagsarbeid** betreft in Venezuela en op de Engelse eilanden gebleken is, dat het heel goed mogelijk is de winkels in het algemeen op Zondag gesloten te houden, zonder dat daarmede groot nadeel voor winkeliers of publiek ontstaat;

dat de toeristenschepen, waarvan er dit jaar bijvoorbeeld zeker niet meer dan tien op Zondag ons eiland zullen aandoen, geen motief kunnen zijn om op Zondag de winkels in het algemeen open te houden; dat immers slechts bepaalde winkels belang hebben bij de toeristenschepen, welke winkels speciale vergunning tot opening zouden kunnen bekomen in de ochtenduren, vermits de toeristenschepen juist in de ochtenduren hier plegen te blijven;

dat naar de indruk van ons Bestuur thans trouwens niet zozeer de winkeliers zich naar de scheepvaartmaatschappijen, als wel deze maatschappijen zich naar de toestanden op Curaçao richten, **wijl men weet op Curaçao — in tegenstelling tot vele naburige havens — op Zondag terecht te kunnen;**

dat ten aanzien van de regeling van de **arbeidsduur** der kantoorbedienden (door den heer Verwey niet urgent acht) kan worden opgemerkt, dat de grootste kantoren (Gouvernement, C.P.I.M., Cur. Trading, Maduro and Sons, Gasmij, etc.) niet langer plegen te arbeiden dan 7 á 7½ uur per dag;

dat voor dezen de door ons voorgestelde beperking dus geen nieuws zal betekenen; doch dat juist enkele bepaalde kantoren regelmatig langer plegen te arbeiden, sommige zelfs abnormaal lang; dat voor deze een wettelijke beperking dringend vereist is;

dat voor bijzondere voorvallen of bijzondere periodieke bezigheden altijd de mogelijkheid van overwerk-vergunning kan worden geopend;

dat de beperking van de arbeid in winkels tot 8½ uur erop berekend is, dat de bediende van 8 uur 's morgens tot 6 uur 's avonds aldaar aanwezig is (Zaterdag een uur langer met een onderbreking des namiddags van 1½ uur, welke tijd van onderbreking des middags vrijwel overal thans reeds wordt in acht genomen;

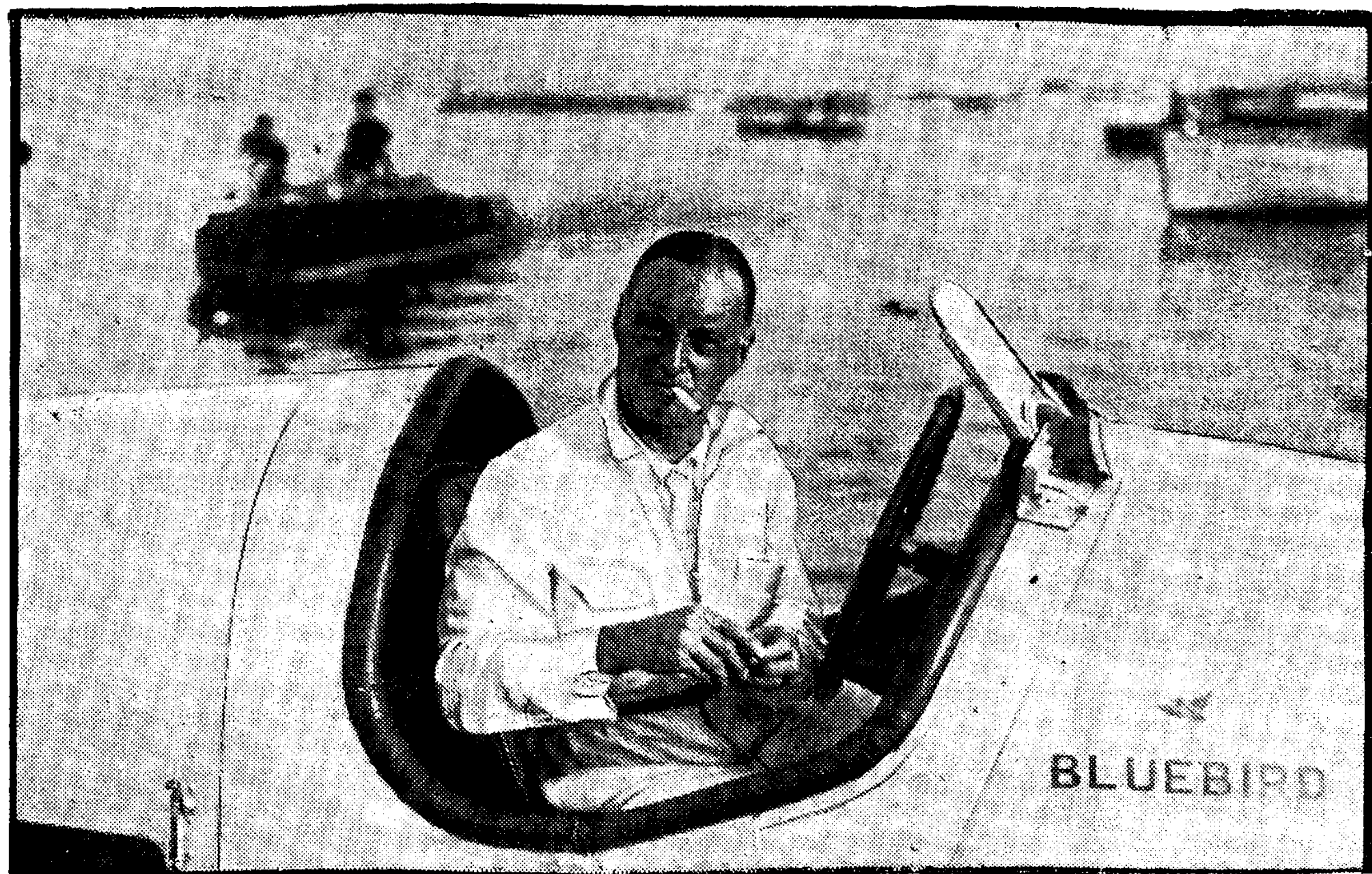
dat men bij het bepalen van de arbeidstijd niet zonder meer moet uitgaan van de tijden, gebruikelijk in een gematigder klimaat; dat 'n dagtaak van 8½ uur in 'n veelal benauwde winkel redelijkerwijze het maximum is, dat men op de duur zonder nadeel voor lichaam en geest van de bedienden kan stellen;

dat deze beperking van de arbeidstijd o.i. geen uitbreiding van personeel der winkels nodig zal maken en dus geen meerdere kosten voor de winkelier meebrengt, daar de bediende in die periode iets intensiever zal kunnen arbeiden;

dat wij tot ondersteuning van onze wensen inzake vacantie en ontslag mogen verwijzen naar het standpunt door de Kamer van Koophandel in 1935 ingenomen; dat immers vacantie ook economisch gezien een voordeel voor den werkgever betekent, doordat het een verfrissing en opmontering van de werkkracht er werknemers betekent;

dat zo al niet een verschil in seizoenen hier te lande de drang om naar buiten te gaan en er tijdelijk "eens uit te zijn" uiterlijk demonstreert, juist in dit klimaat de behoefte aan vacantie groter dan elders is, omdat juist hier de werknemer eerder dreigt te vervallen in de afnattende sleur van het alledaagse leven, zonder verschil tussen de ene week en de andere;

Redenen waarom wij Uwe Excellentie met beleefde aandrang willen verzoeken, de bovenstaande wensen, die reeds lang door alle winkel- en kantoorbedienden gekoesterd werden en die door het R.K. Bureau voor Sociale Actie ten volle worden ondersteund in welwillende overweging te nemen, waarvoor wij bij voorbaat onze dank betuigen.

SIR CAMPBELL OP HET MEER VAN GENEVE. Majoor Sir Malcolm Campbell in zijn racejacht „Bluebird" op het meer van Genève in Zwitserland. Hij tracht zijn eigen record te breken.

De Huishuren

Door het Centraal Bureau voor Katholieke Sociale Actie is bij Z. Exc. den Gouverneur het volgende verzoekschrift ingediend:

Aan Zijne Excellentie
den Gouverneur van
Curaçao.

Excellentie,

Het Centraal Bureau voor Katholiek Sociale Actie, hoofdkantoor Breedestraat 29 Otrabanda, Postbus 12, heeft met instemming kennis genomen van hetgeen in de Amigoe (Juni 1937) en de Beurs- en Nieuwsberichten (Augustus 1938) is geschreven aangaande de huizennood op Curaçao en de huurverhoging als gevolg daarvan.

Inderdaad doet het woningtekort zich hier steeds sterker voelen en dientengevolge beginnen de huishuren allengs op te lopen.

Doch afgezien van een geleidelijke, door de **algemene economische conjunctuur** (niet door het woningtekort op zich zelf) gerechtvaardigde huurverhoging, zijn ons ook gevallen bekend, waarin de huishuren op onredelijke wijze werden verhoogd. Immers sommige huiseigenaren — profiterend van de wetenschap, dat de huurders tóch aan hen zijn overgeleverd — maken daarvan gebruik om zichzelf zoveel mogelijk ten koste van die huurders te verrijken en trachten derhalve de nood van anderen zoveel mogelijk uit te buiten, zonder zich ook maar enigszins door sociale motieven te laten temperen.

Zelfs zijn ons gevallen bekend, waarin de huur zonder meer verdubbeld werd.

Het scherpst wordt het onsociale karakter van onredelijke huurverhogingen wel geaccentueerd door de huurprijzen voor talrijke schuur- en krotwoningen, die men zich eigenlijk moest schamen voor verhuur geschikt te achten.

Doordat de bewoners van dergelijke woningen geen kans hebben een woning te betrekken, die overeenkomt met hun inkomen, zijn zij verplicht zich andere dingen, zelfs de meest noodzakelijke levensbehoeften, te ontzeggen uit vrees om bij niet voldoen van de huur na aanmaning op straat te worden gezet.

Een verhoging der huren vormt een aanmerkelijke verhoging van de levensstandaard. Ons bureau zou niet gaarne zien, dat de economische voorspoed van Curaçao sommige ongebreidelde gevolgen terzake de prijzen in het algemeen, zoals die in een vroegere boomperiode zijn voorgekomen, zou doen terugkeren. Ten aanzien van de prijzen van goederen schijnt zulks wel uitgesloten omdat er veel meer concurrentie is gekomen in de detailverkoop van goederen. Bij huizen evenwel overtreft de vraag het aanbod grotelijks.

Ons Bureau geeft gaarne toe, dat door de algemene economische conjunctuur (o.a. de stijging van bouwkosten) de huren in het algemeen een weinig zullen stijgen, hoewel voor de arbeiderswoningen de uiterste grens reeds meer dan bereikt schijnt te zijn. Ook zijn wij niet blind voor het feit, dat in bepaalde wijken of winkelstraten de huren van zaken, door de economische ontwikkeling van Willemstad onvermijdelijk omhoog gaan.

Doch wij achten het in hoge mate onsociaal en dus ongewenst, dat in talrijke individuele gevallen het woningtekort aanleiding is tot onredelijke huurverhogingen, ingegeven door de verwachting, dat de huurder tóch aan den verhuurder gebonden is.

Wij menen, dat hier een taak ligt voor de Overheid om op doortastende en snelle wijze in te grijpen, gelijk ook elders de overheid in soortgelijke gevallen heeft ingegrepen en met succes dergelijke wantoestanden van tijdelijke aard heeft bestreden.

Wij verzoeken Uwe Excellentie met aandrang maatregelen te willen doen treffen, opdat aan deze sociale mistoestand een einde worde gemaakt.

Met verschuldigde gevoelens,

Voorzitter,

Secretaris,

Curaçao, 14 September 1938.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

In de loop der laatste dagen hebben we nog als eens berichten opgevangen van Jan en Alleman, die in dagen van zulke spanning als de huidige, ook aan de Radio zitten om te beluisteren wat het buitenland al zo over de Europese toestand te vertellen heeft. En dan waren deze berichten op zijn zachtst gesproken alarmerend en mogen we werkelijk verwonderd staan, dat we thans nog in vrede leven kunnen.

Welke stations deze amateurs beluisteren?

In alle geval, wanneer men naar de meer ernstige en min of meer officiele stations van Engeland, Schenectady en ook Duitsland geluisterd heeft, dan was in de laatste dagen de toestand wel ernstig, maar geenszins alarmerend.

Onze lezers kennen de historie van Chamberlain's reis naar Berchtesgaden en diens spoedige terugkeer naar Londen. Bijna tegelijk met Chamberlain kwam ook te Londen Lord Runciman om aan Chamberlain verslag uit te brengen van zijn maanden-werk in Tsjecho Slowakije. Na verschillende conferenties met de eigen Ministers en de Koning, zijn ook de Franse Ministers Bonnet en Daladier nog in Londen geweest en eerst Maandag vandaar vertrokken en zoals een commnique zegt, in volle overeenstemming met het Engelse Ministerie. Ook schijnt wel de Amerikaanse gezant in Londen Kennedy in de geheimen van deze onderhandelingen te zijn ingewijd.

Intussen kwam van Benesj de president in Tsjecho Slowakije een verzoek aan Chamberlain om niets te beslissen zonder Tsjecho Slowakije erin gehoord te hebben en Hodza hield een politieke rede, waarin uitdrukkelijk werd gezegd, dat de Tsjechen van geen plebisciet willen horen en geen duim gronds van het Tsjechische Rijk zouden afgeven; dan maar liever oorlog.

Tsjecho Slowakije was wel niet opgewassen tegen Duitsland, maar het had toch in zijn macht een wereldoorlog te ontketenen!

Erg mooi is dit wel niet en erg onchristelijk zeer zeker; en we geloven dat deze uitlatingen aan de Tsjechen ook geenszins van dienst zullen zijn geweest.

Uit Sudetenland zelf had een grote uittocht plaats, men spreekt zelfs van 36 duizend personen, waarvan een groot gedeelte zich gingen inlijven bij het Sudetenlegioen, wat thans aan de Duits-Tsjechische grens staat en wat zo nu en dan al handgemeen is geworden met de Tsjechische grens- en douanebeambten.

In Tsjecho Slowakije zelf is verder voor de tijd van 3 maanden de staat van beleg afgkondigd.

Ook Mussolini heeft zich in de laatste dagen niet onbetuigd gelaten in een rede te Triest, terwijl hij een bezoek bracht aan de Jugo-Slavische grenzen. Ook hij hoopte op een vredelievende oplossing in de geest van het zelfbeschikkingsrecht der Volkeren, en zo het geen vreedzame oplossing werd, zou hij zijn partij kiezen. Met geen woord noemde hij Duitsland als partij, doch algemeen werd dit wel vermoed.

Als besluit van alle besprekingen en onderhandelingen stuurde Chamberlain Maandag zijn voorstellen naar Tsjecho Slowakije.

En wat houden deze voorstellen in?

Geruchten gaan dat ze van de volgende inhoud zijn:

Afstaan van de gebieden, waar in grote meerderheid Duitsers wonen.

Een plebisciet in de andere streken der Sudeten, om kantonale rechten.

Een garantie van de Grote Mogendheden voor de nieuwe grenzen van Tsjecho Slowakije.

Zouden de Tsjechen hieraan toegeven? Gezien de rede van Hodza dezer dagen,

was zo iets wel niet te verwachten. Maar toch kwam Maandagavond het bevrijdende bericht, dat de Tsjechen in beginsel deze voorstellen hadden aangenomen en daarom om nadere details verzochten.

Chamberlain zal dus spoedig met Hitler te Godesberg kunnen confereren ter oplossing van deze kwestie, die reeds zo lang de gemoederen in Europa heeft bezig gehouden.

De Troonrede

In haar gisteren gehouden troonrede, die in de uitzendingen van gisterenmorgen niet te horen was en gisterenavond alleen aangenaam te volgen was over de Rijkszenders, daar de Phohi door de gewone fluittoon ernstig werd gestoord, begon H. M. de Koningin met haar erkentelijkheid uit te spreken voor het huldebetoon bij gelegenheid van het regeringsjubileum. Verder zeide zij, dat de hoop van het vorige jaar op een economische verbetering niet in vervulling was gegaan. Dat toch de regering de volle aandacht blijft bewaren voor wat er gedaan kan worden tot verbetering van het bedrijfsleven. Daartoe zal ze de uitvoering stimuleren van verschillende producten en tariefmaatregelen invoeren voor verschillende bedrijven. Ook Nijverheid en scheepvaart zullen de aandacht blijven hebben. Ook in het komende jaar zullen er verschillende maatregelen moeten getroffen worden ter bestrijding van de werkeloosheid. Op de eerste plaats ter uitvoering van werken welke zullen bijdragen tot verhoging van de bodemproductie. Zo zal de uitvoering van de Zuiderzeewerken krachtig worden voortgezet. Ook zullen voorstellen worden gedaan ter bestrijding van de jeugdwerkeloosheid.

Met voldoening constateerde H. M. dat de betrekkingen met de andere mogendheden onveranderd goed bleven. Toch zal de regering krachtige middelen moeten aanwenden ter bevestiging- en verster king van de positie van Nederland. Meerdere versterking van 's Lands weermacht zal daartoe nodig zijn

De Financiën blijven zorgbarend en een beperking der uitgaven zal nodig zijn. Toch zal de defensie zware offers vragen en daarom zullen er voorstellen worden ingediend om het gehele volk in deze offers te doen delen.

Tevens echter zulen bij deze belastingvoorstellen een meer rechtvaardige verdeling van de belastingdruk worden ingevoerd.

Gelijk de vorige jaren heeft Curaçao geen zorgen. In Suriname is een lichte verbetering te bespeuren in de economische toestand. Ned.-Indië gaf dit jaar een kleine teruggang. Hierbij werd nog gememoreerd dat ook de verdediging van dit deel met kracht zal ter hand genomen worden.

Dank bracht H.M. voor de toewijding van leger en vloot en van de burgerlijke ambtenaren en sloot met de bede, dat de Almachtige God kracht en wijsheid moge schenken in deze nieuwe regeringsperiode.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

FREDERIK VAN EEDEN EN HET VREDESPALEIS.

De „Mededelingen", welke dienen als publiciteitsmiddel voor de leden van het „Frederik-van-Eeden-genootschap" bevatten enkele brieven van den dichter, waarin wij kennis maken met een enquête van de „Berliner Lokalanzeiger", naar aanleiding van de bouw van het Vredespaleis te Den Haag. Genoemd blad nodigde Frederik v. Eeden uit, aan deze enquête deel te nemen. De gestelde vraag luidde: ‚Waarom bouwt men in Den Haag een Vredespaleis?" Daarop werd door den dichter in een brief van December 1912 het volgende geantwoord:

„Gaarne zal ik volgens de wens van uwen correspondent deelnemen aan de vereerde prijskamp om het juiste antwoord op uw vraag: ‚Waarom bouwt men in Den Haag een Vredespaleis?"

Nu kan men dit „waarom" opvatten als „waartoe", d.w.z. „met welk doel", of als „weshalve", „om welke reden".

Als u vraagt „waartoe". dan ligt het eenvoudigste antwoord voor de hand.

I. Inderdaad, waartoe!

Volledigheidshalve geef ik nog enige antwoorden ter keuze:

II. Opdat er een nieuw stedelijk theater uit gemaakt kan worden.

III. Opdat de banketbakkers nieuwe motieven krijgen.

IV. Opdat men kan zien, dat de Hollanders hun vroegere goede architectonische smaak nog niet teruggevonden hebben.

V. Omdat de oude heer Carnegie scrupules heeft.

VI. Omdat geen Nederlander, ook geen minister op het idee zal komen, dat men een zo aardig sommetje als vier millioen mark zou kunnen weigeren.

Er is geen twijfel aan of een dezer antwoorden moet worden bekroond. Voor alle zekerheid geef ik echter nog deze laatste:

VII. Omdat de heer Carnegie een mensenvriend is even edel als rijk, omdat Nederland het middelpunt der intellectuele wereld is, omdat alle volkeren de vrede willen en men een keurige zaal nodig heeft voor de vredesconferenties.

In Holland bestaat een oud, ontroerend kinderlijk gebruik. Men zet een paal in de grond met een wagenrad er bovenop, in de hoop dat een ooievaarspaar daar zijn nest zal bouwen en zegen zal brengen. In Den Haag is de ooievaar beschermvogel der stad en de goede bewoners geloven nu vast, dat ook de vredesduif daar wel haar verblijf zal kiezen als er maar eerst een mooie til gebouwd is. Deze gedachte krijgt grote waarschijnlijkheid door de bouwstijl van het wonderproduct".

BOEKBEOORDELING.
DE KATHOLIEKE KERK.

Dr. J. P. M. van der Ploeg O.P. over SCHRIFT EN OVERLEVERING.

Zojuist ontvingen wij het zevende deel (in de volgorde van verschijnen) van de complete godsdienstleer en apologie De Katholieke Kerk, welke door Het Spectrum te Utrecht in opdracht van het Katholiek Comité van Actie. wordt uitgegeven.

Maakte het laatst ontvangen deel, Het Gebed, van den bekenden franciscaan Lucidius Verschueren, deel uit van de godsdienstleer, dit deel is een bouwsteen van het apologetisch gedeelte van het werk, dat in totaal vijftien delen omvat.

De bedoeling van Dr. van der Ploegs geschrift is een beknopte uiteenzetting te geven van de katholieke leer omtrent de Heilige Schrift en de goddelijke overlevering. Ofschoon de hoofdbedoeling van den schrijver is een positieve uiteenzetting te geven van de katholieke leer, hield hij toch rekening met de opvattingen van andersdenkenden, vooral wat de overlevering betreft, zonder zich daarbij al te zeer op een uitsluitend verdedigend standpunt te hebben willen stellen.

Het boek sluit met een hoofdstuk „Overlevering en schrift naar protestantse opvatting", en zal zeker mede hierdoor vele lezers trekken in niet-katholieke kringen.

Naar de uitgevers ons mededelen zullen thans het eerst de delen Het Heilig Priesterschap, van Dr. H. Dorrestein S.C.J., en Gods Openbaring van Dr. C. F. Pauwels O.P., het licht zien.

Verkrijgbaar bij St. Augustinusboekhandel.

De Reizen van Z. M. Stoompacket Curaçao

VOOR 100 JAAR.

In 1933 was het 100 jaar geleden, dat de raderboot Royal William Quebec verliet met bestemming naar Londen. Op 4 Augustus werd van wal gestoken en op 11 September te Gravesend gemeerd. Heel de reis had de Royal William van haar stoomvermogen gebruik gemaakt en hiervoor onderweg nog tweemaal gebunkerd: te Pictour in Nieuw Schotland vóór de oversteek en te Cowes in Engeland, nadat zij als stoomschip met succes de overtocht had gemaakt.

In Canada ging dit eeuwfeest niet onopgemerkt voorbij: de Royal William werd gevierd als het eerste stoomschip, dat als zodanig de oceaan zou zijn overgestoken. De jubel was echter voorbarig, want reeds spoedig kregen de instanties, welke zich met deze viering inlieten, nauwkeurige inlichtingen over de drie reizen heen en weer. welke reeds enige jaren eerder een raderboot der Nederlandse marine had gemaakt. De Canadezen vonden het jammer voor hun Royal William, maar zij gaven royaal de erewimpel over aan onze „Curaçao".

Dit jaar, 1938, is het 100 jaar geleden, dat twee Engelse raderboten de steven westwaarts richtten, Amerika tegemoet. De vierde April 1838 verliet de Sirius de haven van Cork en bereikte New York op de 22ste; de zevende derzelfde maand voer de Great Western van Bristol af en kwam reeds de 23ste, zeer kort dus na de Sirius, te New York aan.

Beide schepen hadden heel de reis hun machines gebruikt: als stoomschepen waren zij vertrokken en ook aangekomen en hiermee hadden zij een begin gemaakt van een geregelde stoomvaartverbinding tussen de oude en de nieuwe wereld.

Ter herinnering aan deze reizen wordt nu te Londen in het Science Museum in South Kensington een tentoonstelling gehouden, welke gewijd is aan de transatlantische stoomvaart der laatste 100 jaar. Hierbij wordt de overtocht der Sirius als beginpunt genomen.

In ingezonden stukken in The Times is gelijk wij reeds eerder hebben meegedeeld, naar aanleiding dezer expositie gewezen op de reizen van Z. Ms. Stoompacket Curaçao van de Nederlandse marine, welke reeds in 1827 haar eerste tocht over de oceaan maakte. Bovendien werden nog andere schepen in het geding gebracht, welke vóór 1838 met stoomvermogen de transatlantische overtocht hebben gemaakt. Hiermee kwam tevens de vraag weer op de voorgrond, welk schip het eerst de oceaan is overgestoomd. In ieder geval echter staat het vast, dat de pionierstocht der Curaçao reeds elf jaar vroeger dan die der Sirius plaats vond en dat de Curaçao het eerste Nederlandse schip is geweest, dat met stoomkracht de Atlantische oceaan is overgestoken.

De eerste stoomreis over de oceaan.

Onder het motto: ‚Honor where honor is due", schreef de Amerikaan Francis B. C. Bradlee in 1925 een vertoog, dat de eer van de eerste stoomreis over de oceaan opeist voor onze Curaçao. Hij somt hierbij enige grote werken op over de geschiedenis der stoomvaart om aan te kunnen geven, hoe weinig de Curaçao buiten Nederland bekend is: geen enkele of soms hoogstens een verminkte vermelding van de prestaties der Curaçao kan men in deze boeken vinden. Voorts behandelt hij de aanspraken van twee pretendenten naar de eretitel: de Savannah en de Royal William; de eerste zeilde in 1819 veel en veel meer dan zij stoomde, de tweede kwam pas in 1833 over, zodat hij concludeert ten voordele der Curaçao.

In het Marineblad, pg. 38, 1923, schreef de heer J. W. van Nouhuis, indertijd directeur van het Maritiem Museum Prins Hendrik te Rotterdam, een ongemeen interessant artikel over de eerste reis der Curaçao. Hij roerde hierbij tevens de kwestie aan van de eerste werkelijke stoomovertocht. Maar zó positief als de Amerikaan dorst hij toen geen beslissing te nemen voor de Nederlandse raderboot.

De kans immers is niet geheel uitgesloten, meende hij, dat de nog niet tot in alle bijzonderheden doorvorste geschiedenis der eerste stoomvaart een verrassing oplevert; met name: van de raderboot Caroline der Franse marine, welke zich in 1824 in Frans Guyana bevond, zou hij graag weten, hoe zij daar gekomen was: stomend of zeilend.

Toch, en vooral omdat van mogelijke andere pretendenten nagenoeg niets bekend is geworden, wat wel het geval zou zijn, dunkt ons, indien zij inderdaad als stoomschip waren overgevaren, is het niet onwaarschijnlijk, dat de ere-wimpel aan de Curaçao terecht toekomt.

Naar aanleiding van de tentoonstelling te Londen is nu in het Museum van Land- en Volkenkunde en Maritiem Museum Prins Hendrik aan de Willemskade te Rotterdam een exositie ingericht, gewijd aan onze Curaçao, welke te Londen vergeten werd.

Reeds in 1823 werden door onze Regering ernstige pogingen aangewend om stoom als beweegkracht op de vloot in te voeren en om de industrie in Nederland bij de verwezenlijking dezer plannen te betrekken. De Nederlandse technici dier dagen faalden echter, zodat de regering wel genoodzaakt was in het buitenland naar een geschikt stoomschip om te zien. De keus viel ten slotte op de toen juist in aanbouw zijnde raderboot Calpe, welke voor de American and Colonial Steam Navigation Company op de werf van J. H. en J. Dake te Dover op stapel stond. Eind 1825 werd de Calpe te water gelaten en in November 1826 ging zij voor 11.500 pond over aan de Nederlandse regering, welke haar onder de naam Curaçao bij haar vloot voegde. Zij was 134 voet lang, mat 438 ton en werd uitgerust met twee machines van 50 P.K. elk. Bovendien voerde zij drie schoenermasten met aan de voorste de brede raas.

De eerste Maart 1827 werd Z. Ms. Stoompacket Curaçao te Hellevoetsluis in dienst gesteld onder bevel van luitenant ter zee eerste klasse J. W. Moll. Deze maakte dezelfde dag een begin met het journaal, dat de wederwaardigheden van de eerste stoomreis bevat. Van dit interessante en belangwekkende eerste scheepsjournaal der Curaçao is van de hand van den heer van Nouhuis een uitgave verschenen in een deel der Linschotenvereniging.

In de weken die nu volgden werd het schip gereed gemaakt voor de eerste reis naar West-Indië. Bij een proeftocht, op 't eind van Maart, vermeldt 't journaal: „bespeurden we onmiddellijk, dat bakboordmachine lucht inzoog; de machines deden ook niet meer dan 12 slagen per minuut, bevonden bij onderzoek, dat er een ronde scheur in het bodemstuk der luchtpomp was, ter lengte van 18 duimen (c.m.), welke zodanig openstond, dat het water en lucht aanmerkelijk doorliet.

De gescheurde luchtpomp werd met ijzeren platen en cement dichtgemaakt en in verband hiermede vermeldt het journaal op 2 April: „Lieten het cement drogen en bespoedigden hetzelve door middel van een komfoor met vuur in de luchtpomp te plaatsen", een kunstbewerking, die vijf dagen werd voortgezet, ook met komforen aan de buitenzijde, waarna men bevond, dat de reparatie vrij goed was..."

Wie weten wil, hoe er gezwoegd is zowel voor als tijdens de reis, leze de publicaties van den heer Nouhuis; de wederwaardigheden zijn vele en het geduld en vernuft der bemanning bewonderenswaardig. Op 26 April 1827, toen ter rede op en neer werd gehouden om de laatste sloep met brieven in te wachten, schreef Moll: „De machines voldoen buitengemeen wel, makend 22½ slag in de eb en vloed op. Logden 8¼ mijlsvaart..." „Een Amerikaans driemastschip", zegt het journaal verder, „dat insgelijks de wil naar zee had, kwam wegens 't noordelijk lopen van de wind uit zee terug". Moll glorieerde: zijn Curaçao ging wel het zeegat uit!

De bemanning telde 42 koppen, ook waren toen reeds enige passagiers aan boord. Daarenboven vervoerde de Curaçao mail en ministeriele dépêches en andere waardevolle zaken naar onze koloniën. De bewapening bestond uit twee stukken geschut: twee ijzeren canonnades á 12 pond.

Meestal stomend, soms onder zeil, wanneer er weer wat aan de machine of de raderen te repareren viel, ging de Curaçao over de oceaan. Het waren nog lang geen ideale vaartuigen, de stoomschepen dier dagen! Letterlijk van alles brak, boog, scheurde of lekte aan de machines der Curaçao. Zo scheef kon in de machinekamer echter de boel niet gaan, of enkele wachten later werd weder „alles in orde bevonden" en draaiden de raderen. Wel had de Curaçao heel wat betere schepwielen dan de Savannah van 1819. Daar waren ze onbeschermd en aan de buitenzijde ongesteund en er op berekend om binnen de kortst mogelijke tijd aan boord gebracht te worden als het weer slechter zou worden; hier liepen de wielen in raderkasten en waren de assen gesteund, maar veel last hadden de mannen der Curaçao toch met hun raderen. Bijna elke dag moest gestopt worden om ze na te zien; het verliezen van wielplanken was een dagelijks ongemak.

De 11de Mei passeert men de keerkring en nu blijkt aan boord wel degelijk de indruk te bestaan, dat deze reis een pioniertocht is: „Te vier uur 30 (n.m. op ± 28° W.L.) zijnde nagenoeg het ogenblik van het passeren der keerkring, zo wilde deze met alle plechtigheid snijden. Lieten daartoe de Nederlandse vlag hijsen en begroetten deze met twee kanonschoten als zijnde het Eerste Nederlandse Stoomschip, wiens vlag in deze wateren vertoond werd. Joelden driemaal, waarna de gewone plechtigheid van dopen ten uitvoer werd gebracht. Gaven daarna een extra oorlam aan de equipage."

Op 24 Mei in de namiddag werd Paramaribo bereikt: „De rede enigszins genaderd zijnde, hielden midden in de rivier en stoomden met volle kracht voorbij de stad en beneden dezelve, draaiden en stoomden in het getij op naar de rede en ankerden daar." De eerste stoomovertocht van de oude naar de nieuwe wereld was volbracht!

Via Curaçao, vanwaar men op 6 Juli vertrok, werd de thuisreis aanvaard, op 4 Augustus 1827 was de Curaçao te Helvoetsluis terug. In 1828 stak de Curaçao weer de oceaan over en eveneens in 1829. Tijdens de afscheiding van België van Nederland heeft zij dienst gedaan op de Schelde en is daarna in West-Indië gestationneerd geweest. In 1834—1844 brachten de Cerberus en de Curaçao het lijk van Willem I van Hamburg naar Rotterdam. Het is juist Koning Willem I geweest, die indertijd zo'n groot voorstander was van de reizen der Curaçao. In 1848 werd een nieuwe Curaçao gebouwd en in 1850 werd de oude gesloopt.

Op de tentoonstelling te Rotterdam zijn verschillende gegevens, die op de Curaçao betrekking hebben, aanwezig. Zo zijn er lijntekeningen van het schip uitgestald en heeft het rijks-archief het scheepsjournaal en de acte van verkoop en overdracht in bruikleen zolang afgestaan. Voorts is er een onvoltooid model dezer raderboot, volledig op masten, pijp en tuigage na, terwijl terwille van het contrast een model der Nieuw-Amsterdam dicht bij dat der Curaçao staat. Het schegbeeld der Curaçao hangt aan de wand benevens een afbeelding, waarop het schip voorkomt, de haven van Rotterdam binnenstomend.

Tevens zijn nog tentoongesteld een paar modellen van stoomschepen uit de eerste tijd der stoomvaart: van de Comet, de Pelican en de Dordrecht. De Comet was het eerste passagiersstoomscheepje, dat in Europa gebouwd werd: in 1812 te Glasgow. Zij was 13.5 m. lang en 25 ton groot; haar machine leverde niet meer dan 4 P.K. In 1820 strandde zij bij Craignisch Point op de westkust van Schotland, maar haar machine bevindt zich in het Science Museum te Londen. Voorts ziet men er een model van de Leerdam, de eerste in Nederland gebouwde Oceaan-stomer, en kan men platen bewonderen van de Sirius, Great Western en Great Eastern, bekende namen uit de geschiedenis der stoomvaart.

Tot slot enige gegevens over de Savannah en de Royal William. De Savannah was een in 1818 gebouwd, als fregat getuigd zeilschip van 319 ton, dat een machine kreeg van 90 P.K. Op 22 Mei 1819 werd de haven van Savannah verlaten en op 20 Juni werd voor Liverpool geankerd. Slechts acht dagen van heel de reis was er stoom op geweest. Van Liverpool ging de Savannah naar St. Petersburg, waar men haar aan den czaar hoopte te verkopen. Overal waar zij kwam, werd zij zeer bewonderd, maar de czaar kocht haar niet en evenmin iemand anders, zodat de Savannah weer naar huis ging, onder zeil, echter niet onder stoom; de kool was te duur. De machineinstallatie werd nu uit het schip genomen en als een zeilpacket kwam de Savannah in de vaart, tot zij op 5 Nov. 1821 verging.

Ook de reis der Royal William had ten doel het schip te verkopen. Het lukte ook: de Spaanse regering kocht haar en voegde ze bij de oorlogsvloot. De Royal William was 830 ton groot en haar machines konden 200 P.K. ontwikkelen; het schip was ook geheel op zijn stoomkracht aangewezen. In 1831 was de Royal William gebouwd en voer daarna twee jaar als stoompacket, maar in 1833 was het voordeliger haar te verkopen.

CURACAO.

ONTSLAG AMBTENAREN WEGENS REVOLUTIONNAIRE GEZINDHEID OF LIDMAATSCHAP VERBODEN VERENIGINGEN.

In Publicatieblad No. 79 is verschenen de beschikking van de 8ste September 1938, nr. 1923 betreffende het verlenen van ontslag aan landsdienaren in burgerlijke dienst wegens revolutionnaire gezindheid of lidmaatschap van verboden verenigingen.

DE GOUVERNEUR van Curaçao,

Overwegende, dat het gewenst is voor de Curaçaose landsdienaren in burgerlijke dienst bepalingen vast te stellen in dezelfde zin als voor Rijksambtenaren in burgerlijke dienst zijn neergelegd in artikel 97b van het Algemeen Rijksambtenarenreglement;

HEEFT GOEDGEVONDEN:

te bepalen:

1. Aan de landsdienaren in burgerlijke dienst kan eervol ontslag worden verleend op grond van revolutionnaire gezindheid;
II. Onverminderd het bepaalde onder I kan ontslag worden verleend aan den landsdienaar in burgerlijke dienst, die lid is van een vereniging, waarvan de Gouverneur bij een in de Curaçaose Courant te plaatsen beschikking verklaard heeft, dat zij om de doeleinden, die zij nastreeft, of de middelen, dat zij aanwendt, de behoorlijke vervulling van zijn plicht als landsdienaar kan in gevaar brengen of schaden, of die op enigerlei wijze medewerking of steun verleent aan een zodanige vereniging of aan van haar uitgaande actie.

Deze verenigingen zijn:

a. De Communistische Partij Holland, de Revolutionnaire Socialistische Vrouwen Bond, De Communistische Jeugdbond, het Landelijk Verbond van Recruten en alle Communistische zgn. mantelorganisaties,

b. de Internationale van Proletarsiche Esperantisten (I.P.E.),

c. de Communistische Partij Oppositie (C.P.O.),

d. de linkse Arbeiders Oppositie „Spartacus",

e. de Kommuninistische Arbeiders Partij K.A.P.),

f. de Internationale Kommunistische Liga (I.K.L.),

g. de Concentratie van Raden-Kommunisten,

h. de Revolutionnaire Socialistische Partij, het Nationaal Arbeids Secretariaat (N.A.S.) en de daarbij aangesloten vakgroepen, de Revolutionnaire Jeugd Bond (R.J.B.), de N.A.S. Vrouwenbond, de Vereniging voor Volksontwikkeling (V.V.V.O.) het Proletarisch Steunfonds, de groepen „Rode Hakkers" en het Comité van verweer tegen reactie, fascisme en dreigend oorlogsgevaar,

i. de Onafhankelijke Socialistische Partij, de Sport-Athletiek Vereniging „Wilskracht" (W.A.W), het Socialistiliet naaekenen, tekenden zij allen vier-Terreur Fonds, het Huisvestincomité en de Vereniging voor Socialistische Ontwikkeling (V.V.S.O.),

j. de Socialistische Arbeiders Jeugd (S.A.J.),

k. het Landelijk Verbond van Sociaal-Anarchisten, de Alarmgroepen en het Landelijk Verbond van die groepen, de Vrije Socialistische Vereniging, benevens alle andere anarchistische groepen en de Bond van Anarcho-Socialisten (B.A.S.),

l. het Nederlands Syndicalistisch Vakverbond met de daarbij aangesloten vakgroepen, de Syndicalistische Arbeiders Jeugd Organisatie, de Syndicalistische Vrouwen Organisatie en het Fonds voor Internationale Solidariteit Nederland. (F.I.S.),

m. de Internationale Anti-militarische Vereniging (I.A.M.V.) het Internationaal Anti-militarisch Bureau (I.A.M.B.), en het Comité van Actie Dienstweigeringsmanifest. „Mobiliseren"

n. de Internationale Socialistische Anti-Oorlogs Liga (I.S.A.O.L.),

o. de Vrijdenkersvereniging „de Dageraad",

p. de Nationaal Socialistische Beweging (N.S.B.),

q. de Algemene Nederlandse Facisten Bond (A.N.F.B.),

r. de Nationaal Socialistische Nederlandse Arbeiders Partijen (groepen Schouten, Smit („de Binckhorst"), Kruyt, de Jode alias van Waterland en van Rappard),

s. het Verbond van Nationalisten,

t. het Verbond van Nationaal Solidaristen in Rijks-Nederland, om de doeleinden die zij nastreven of de middelen, die zij aanwenden, de behoorlijke vervulling door den landsdienaar in burgerlijke dienst van zijn plicht als landsdienaar kunnen in gevaar brengen of schaden.

DE TREK NAAR HOLLAND.

Prof. Knappert laat in zijn „Geschiedenis der Bovenwindse eilanden" gedurende de achttiende eeuw zien, dat reeds in die tijd jongens van de Bovenwindse eilanden naar Holland trokken om er te studeren.

De trek naar Holland zat er dus al vroeg in.

Het was natuurlijk iets wat zeer sporadisch voorkwam, maar toch toen Curaçao zijn eigen gegradueerden ging krijgen, waren dit mensen die in Holland gestudeerd hadden. We weten niet wanneer dat precies begon, doch reeds zeker enkele generaties geleden.

Toch zullen die trekkers naar Holland altijd nog wel te tellen geweest zijn. Daar komen echter bij de nogal talrijke Curaçaose jongens, die op de boten Holland aandeden; dit kwam nogal eens voor bij jongens, die trouwplannen hadden en die een eersteklas wat geld te hebben, zich voor een paar reizen lieten aanmonsteren.

Van Mgr. Vuylsteke is het lofwaardig initiatief om doofstommen van hier naar Holland te zenden. De Missie stuurde ook o.a. haar priestercandidaten naar Holland. Ook via de marine en het leger zijn verschillende Curaçaoenaars in de gelegenheid gesteld Holland te bezoeken. Het Algemeen Ned. Verbond moet ook reeds vroeger begonnen zijn met de trek naar Holland, zoveel als maar mogelijk te bevorderen.

Vacantiereizen naar Holland lijkt wel iets eerst van de jongste tijd. Een trip als die van de Curaçaose en Sabaanse padvinders naar de Jamboree, is een alleenstaand feit.

Eind 1936 waren er volgens het Curaçaose verslag een veertien Curaçaoenaars aan het studeren in Holland.

We hebben heel veel verhalen over Curaçao, gezien door een Hollandse bril; mij is echter niet een verhaal over Holland bekend, geschreven door een Curaçaoenaar; er moeten toch veel indrukken zijn geweest, die het vertellen waard zijn; missehien waren het te persoonlijke heimwee verhalen naar „Nos dushi Corsouw", die wel nooit gepubliceerd zullen worden.

Onlangs is er in de Staten op gewezen, welk een mooi beurzen-systeem er bestaat op de Engelse eilanden — waar bv. bij gelegenheid van feesten in het Koningshuis extra beurzen worden verdeeld, — (dat zijn nog eens mooie prijzen voor de kinderen). Moge het beurzensysteem ook hier zoveel mogelijk uitbreiden (ook door particulier initiatief) en dat in allerlei vormen als renteloze voorschotten, passagevergoedingen, etc. etc.

Br.

KRO

Via P.C.J. Golflengte 31.28 m. 19.24 — 20.24 Curaçaotijd Wereldprogramma Zondag, 25 September 1938.

1. Wilhelmus — Opening
2. Gramofoonmuziek
3. „Wereldapostolaat, een daad van vreugde" door Pater A. Kuypers S.V.D.
4. Gramofoonmuziek
5. De Wereld in Vogelvlucht en Voor Paul de Waart
6. Eventueel Vaderlandse Kroniek
7. Gramofoonmuziek.

Koloniale uitzending van K.R.O. Via P.H.I. op Golflengte 25.57 M. 9 — 10 uur Curaçaotijd

1. Mars
2. Het Gedenkboek „De Vondelherdenking 1937" besproken door Pierre van Valkenhoff
3. Gramofoonmuziek
4. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
5. Eventueel Vaderlandse Kroniek
6. Gramofoonmuziek.

REIS EN VERBLIJFKOSTEN STATENLEDEN.

Presentiegelden?

In het voorlopig verslag van de Landsverordening houdende toekenning van reis- en verblijfkosten aan de leden der Staten van Curaçao, lezen we:

Naar de mening van enkele leden zou niet kunnen worden volstaan met slechts het principe der regeling in de landsverordening neer te leggen. Dit zou naar hunne mening in strijd zijn met het tweede lid van art. 77 der Curaçaose Staatsregeling, dat zegt, dat vergoeding van reis- en verblijfkosten de leden der Staten bij landsverordening kan worden toegekend, zonder te reppen van een besluit, laat staan een beschikking als uitvoeringsregeling.

Waren er enkele andere leden, die er geen bezwaar in zagen om het principe te regelen bij landsverordening en de bedragen bij beschikking van den Gouverneur, na verdere bespreking der aangelegenheid, waarbij weer andere leden deden uitkomen, dat bij wijziging van omstandigheden, die aanleiding si tot verandering in de vastgestelde bedragen toch ook de beschikking gewijzigd moet worden, verklaarden de afdelingen algemeen de voorkeur te geven aan opneming der gehele regeling in een landsverordening. Daarbij kwam, dat de afdelingen er niet voor voelden om de leden der Staten onder te brengen bij een of de andere groep ambtenaren, aangezien zij een categorie op zich zelf vormen.

Toekenning van reis- en verblijfkosten alleen aan de leden der Staten woonachtig buiten het eiland Curaçao, die zich voor het bijwonen van vergaderingen naar Willemstad moeten begeven, werd algemeen te beperkt geacht. Men dacht in dit verband aan afgevaardigden van andere eilanden, die op Curaçao wonen, doch zich van tijd tot tijd naar hun kiesdistrict moeten begeven om zich van en en ander op de hoogte te stellen, en aan gevallen, waarin ook andere leden der Staten zich voor studie naar de eilanden begeven.

Wat de bedragen betreft, werd allereerst door een lid opgemerkt, dat de reis- en teerkostenregeling voor de ambtenaren feitelijk geheel gericht is op reizen van Curaçao uit naar de andere eilanden, waar de verblijfkosten lager zijn dan op Curaçao. Voor reizen van de andere eilanden naar Curaçao zijn de teerkosten dan ook te laag.

De afdelingen verklaarden daarop algemeen de aangelegenheid zo te willen regelen, dat rekening gehouden wordt met het eiland, waarop men moet vertoeven en overeenstemming gezocht wordt met de werkelijke uitgaven.

Voor de vervoerkosten zou evenals in de regeling voor de ambtenaren gedeclareerd moeten worden.

In de teerkosten zouden transportkosten op het betrokken eiland, welke niet onder de evengemelde vervoerkosten vallen (b.v. van Oranjestad naar Sta Cruz of St. Nicolaas, enz) begrepen moeten zijn, ter voorkoming van het anders nodige declareren.

En dan kwam men eenparig tot de volgende bedragen: voor Curaçao en Aruba ƒ 12,50 per dag en voor Bonaire en de Bovenwindse eilanden ƒ 7,50 per dag.

Een lid zou ook in de regeling willen betrekken het vervoer op het eiland Curaçao zelf van daarop wonende leden, daaronder vervoerkosten om de vergaderingen der Staten bij te wonen. De andere leden achtten dit onder de huidige omstandigheden voorshands niet nodig.

Meerdere leden betoogden de wenselijkheid van toekenning van presentiegelden aan de leden der Staten, waartegen de Curaçaose Staatsregeling zich naar hrnne mening niet verzet. De leden van de Volksraad van Nederlands Indië, in de laatste tijd door het Bestuur meermalen aangehaald, genieten die ook.

WERKKAMPEN OF: VOORKOMEN IS BETER DAN GENEZEN.

Enige dagen geleden verscheen er in de Curaçaose Volkskrant een ernstig stuk over de steeds toenemende baldadigeid onder de Curaçaose jeugd en dit vooral, daar velen niets doen. Juist die leegloperij brengt hen tot baldadigheid. Er is geen werkeloosheid op Curaçao, zegt men, doch dit maar betrekkelijk, waar er een heel stel jongens lopen, die feitelijk de hele ganse dag niets doen, of die een betrekkingetje genomen hebben, precies gemakkelijk genoeg om hun vrijheid niet in te boeten.

Jammer is het dat de Curaçaose Volkskrant ook eens wijzend op dit treurig verschijnsel — het werd reeds eerder in andere kranten gesignaleerd — niet wijst op het middel daartegen.

Bij iedere kwaal zijn twee middelen ter genezing mogelijk. Er is het genezen van de reeds aanwezige kwaal en dit zou, in het onderhavige geval, bestaan in het door een jeugdrechter naar een verbeteringshuis laten verwijzen. Men weet dat er plannen zijn voor een tuchthuis.

Doch een veel beter geneesmiddel is: voorkomen, er voor zorgen, dat de jongens geen kans krijgen om straatjongens te worden, hen niet eerst te laten vervallen tot straatdieven en ze dan op te pikken, doch ze van te voren tegen zich zelf en tegen hun omgeving te beschermen.

Welnu, gelukkig, dat middel wordt aangewend in het werkkamp op Huize Don Bosco, Brakkeput Ariba. Dat is geen inrichting voor jongens die zich hebben schuldig gemaakt aan diefstalletjes of zoiets, maar daar neemt men jongens op die toch nog geen werk zouden vinden of die een niets betekenend baantje zouden krijgen en zo misschien er toe gebracht worden om het voorbeeld van ander te gaan volgen en een vrijbuiters leven te gaan leiden.

Wat is dus een werkkamp?

De bedoeling van een werkkamp is de jongens te onttrekken aan de lediggang en vooral aan heel de sfeer van de werkeloosheid, die kan drijven tot baldadigheid. „Een werkkamp is een opmontering van spieren en handen, voor lichaam en voor ziel, voor persoonlijkheidsgevoel en gemeenschapszin van den jongen werkeloze, die ook de gevolgen van de werkeloosheid naar alle zijden van zijn persoonlijkheid ondervindt" heeft men geschreven. Daarbij komt een aanleren van practische vaardigheid naar gelang de aanleg, een aanleren ook van orde en discipline.

Op het Hoofdbureau, Kamer 10, zijn inlichtingen te bekomen omtrent de navolgende gevonden voorwerpen.

Een dasspeld met letter (vermoedelijk goud), en heren zakhorloge, een geldbeursje met inhoud, een koralen damestasje, een damestasje met inhoud, een papieren zak met inhoud, een bril, een boek, een Lips-sleutel, enige flesjes limonade.

Muziekuitvoering a.s. Zondag n.m. 7.30 uur Brion-plein Muziekkorps

Santa Cecilia.

1. Wilhelmus
2. Die Ulanen kommen (Mars)
3. A Beautiful Lady in Blue (waltz) (J. Coots)
4. Une niut a Grenade (Fant:) (C. Kreutzer)
5. No Dudes (Danza) (J. M. Campoo)

— PAUZE —

6. Aisha (Indian Intermezzo) (J. Lindsay)
7. Dansmuziek (diverse).

Deugd en liefde zijn de beste wapenen tegen de dwaling.

Huiselijke onmin wordt door deling verdubbeld.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

Op de Engels-Franse voorstellen kwam gisteren van Praag een officiele mededeling, dat deze werden geaccepteerd, slechts als basis voor verdere onderhandelingen.

Hierop hebben de Engelse en Franse gezanten te Praag bij de Tsjechische regering erop aangedrongen om ze eenvoudig te accepteren.

Hedenmorgen kwam het bericht, dat de Tsjechische regering de voorstellen van Frankrijk en Engeland heeft aanvaard.

Donderdagmiddag om 3 uur zal Chamberlain het onderhoud hebben met Hitler te Godesberg, aan de Rijn.

Gisteren heeft de Hongaarse minister Imredy en de Poolse gezant te Berlijn met Hitler besprekingen gevoerd over de Hongaarse en Poolse minderheden in Tsjecho Slowakije. In beide landen worden **heftige acties** gevoerd om ook de andere minderheden dezelfde rechten te geven als de Sudeten.

Tot Maandagavond waren er reeds meer als 100.000 Duitsers uit Tsjecho-Slowakije over de Duitse grenzen gevlucht.

Mussolini hield gisteren een rede, waarin hij waarschuwde voor een al te groot optimisme in de oplossing van de Tsjecho-Slowaakse kwestie.

De Beurzen in Europa toonden gisteren een merkbare verbetering. Alleen de Tsjechische waarden verminderden.

In een herderlijk schrijven van Kardinaal Innitzer deelde deze mede, dat het ondanks de uiterste pogingen niet gelukt was een modus vivendi te vinden tussen Kerk en Duitse regering. Tevens sprak de kardinaal in dit schrijven de excommunicatie uit over een vereniging van priesters die sympathiseerden met de Duitsers.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs en Nieuwsb.

Hoewel de toestand van H.K.H. Prinses Juliana vooruitgaande is, is zij nog vermoeid, tengevolge van de hoge koorts in de eerste dagen der ziekte. De geneesheer acht echter een vertrek naar Soestdijk deze week mogelijk. De grote inspanning de weken moet echter te grote inspanning worden vermeden.

Nadat minister van Boeyen met het gebruikelijke ceremonieel was ontvangen, sprak hij de volgende sluitingsrede uit:

Het afgesloten tijdvak heeft zich door blijde uren gekenmerkt, namelijk de geboorte van Prinses Beatrix en het regeringsjubileum.

Voorts kreeg de herziening van de grondwet haar beslag, en werden belangrijke wijzigingen aangebracht in de dienstplichtwet.

Verder zijn diverse maatregelen tot versterking van het economische leven tot stand gekomen, terwijl de bijzondere aandacht gericht bleef op de werkloosheid.

Hare Majesteit de Koningin heeft mij opgedragen U dank te zeggen voor de betoonde toewijding. Hierna sloot minister van Boeyen het zittingsjaar namens de Koningin, waarna hij met het gebruikelijke ceremonieel werd uitgeleide gedaan.

In verband met de reeds getroffen maatregelen in het grensgebied zullen de voorgenomen oefeningen in legerverband (manoeuvres) worden vervangen door oefeningen in kleiner verband.

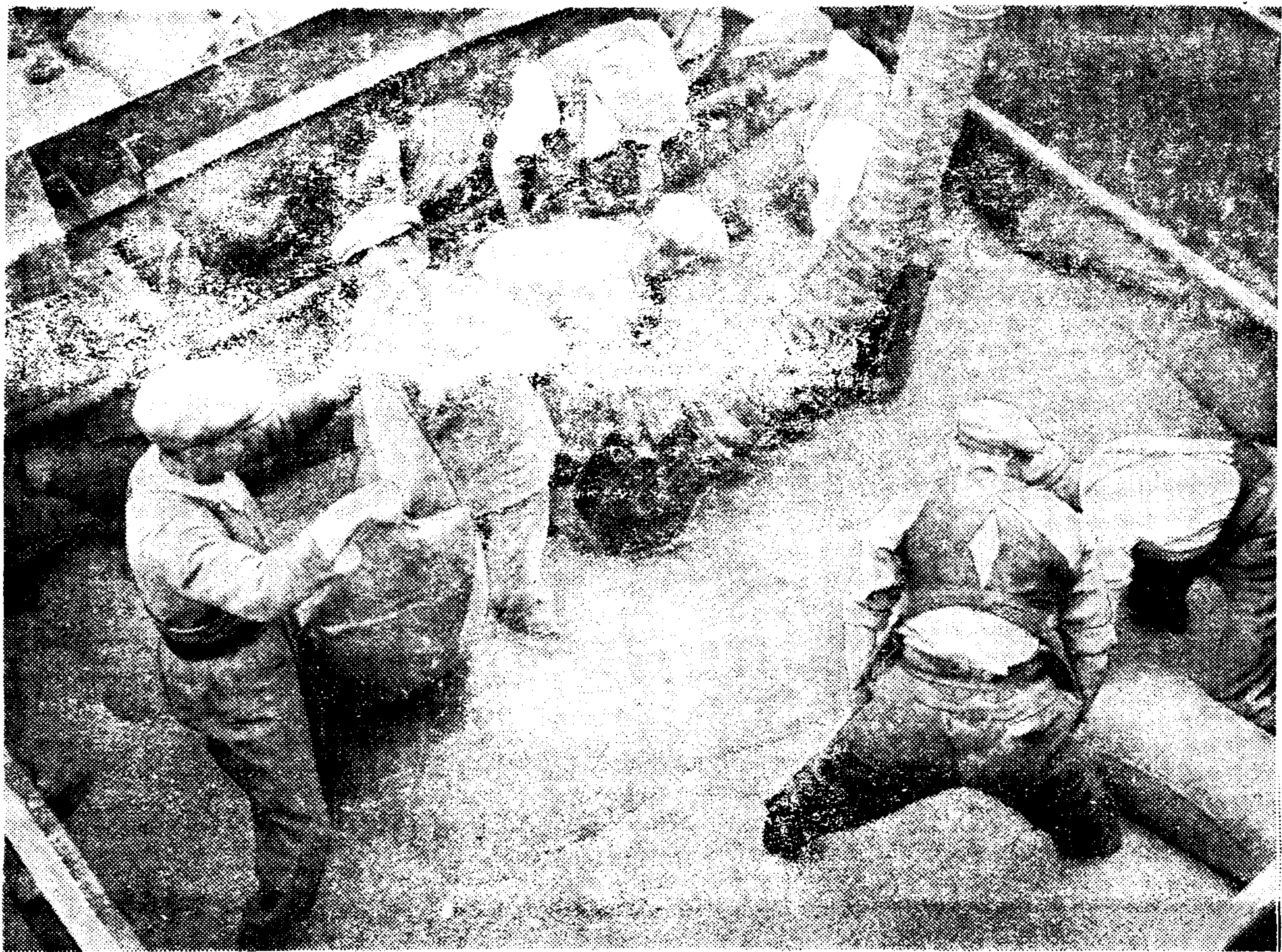
Te Amsterdam is het initiatief genomen tot oprichting van een vrijwilligerskorps voor vrouwen, teneinde in tijden van oorlog of bij nationale rampen getraine vrouwen ter beschikking van de overheid te stellen.

Naar de Telegraaf weet te berichten besloot de Nederlandse regering tot vervroegde bouw van de vijfde kruiser, die gelijk zal zijn aan de vierde.

Voorts verneemt het blad dat op de begroting 1939 ca. gelden worden aangevraagd voor een extra groep torpedovliegtuigen en een torpedomotorboot.

Met ingang van 1 Januari 1939 is op zijn verzoek eervol ontslag verleend, met dankbetuiging voor de langdurige gewichtige diensten, aan den secretaris van waterstaat, Mr. B. van der Meulen. Tot deze functie is thans benoemd Mr. D. G. W. Spitzen, administrateur van Binnenlandse Zaken.

De Nederlandse pers ontving een oproep, ondertekend door de heren Aalberse, Beelaerts van Blokland, Feith, Fuerstner, B. C. de Jonge, Koolen, van Lidth de Jeude, Loudon, Ruijters en van Voorst, waarin er op wordt aangedrongen dat Nederlanders zullen medewerken aan de oproep in de Times van 10 September j.l. door Stanley Baldwin c.s. tot geestelijke herbewapening.

HET NEMEN VAN WATER! In het openlucht bad te Sandowa op het eiland Wight, in het Engelse Kanaal, vecht men tegen de grote hitte door het water in de badgelegenheden dikwijls te vernieuwen.

Aankomst en vertrek der schepen gedurende de maand September 1938

22.	Ned.	Pericles	Pto Colombia	Pto Cabello
22.	Ned.	El Libertador	Aruba—Mar.	Aruba—Mar.
23.	Ned.	Flora	Mar.	Pto Cabello
23.	Fr.	Commissaire Ramel	Cristobal	Fort de France
24.	Fr.	San Pedro	Cristobal	Havre
24.	Eng.	Darian	Pto Cabello	

De eerste Priester op St. Eustatius

In de Amigoe van 18 Mei l.l. schrijft een zekere Br. over „Het Katholicisme op St. Eustatius" en daarin wordt als de eerste ons bekende priester, die op St. Eustatius werkzaam was, aangegeven: J. O. Longhin in het jaar 1773.

Het kerkregister van St. Barthélémy van het jaar 1762 leert ons echter nog een ander priester op St. Eustatius kennen. Wij ontmoeten daar de Dominicaan fr. Terentius Mac Donnell, die zich zelf als volgt aandient: (uit het Frans).

„Wij, apostolisch missionaris van de heilige Apostolische en Roomse Kerk, geautoriseerd door Zijne Heiligheid Clemens XIII, om onze zending te vervullen op de Denemarkse eilanden, zoals St. Kruis, St. Thomas, St. Jean, op de Hollandse eilanden, St. Eustatius, St. Martin; op de Engelse eilanden: St. Kitts, Antiqua, Nevis, Monserat, Guadelouppe, St.Barthelemy verbieden aan ieder apostolisch missionaris om op dit eiland enig doopsel toe te dienen, noch huwelijk (te assisteren) zonder van te voren een machtiging te bezitten van mijn hand, Fr. Terentius Mac Donnell of van mijn metgezel Fr. Thomas Devenish van de Dominicaner orde. Zelfs verbieden wij aan den koster om hen toe te staan meer dan twee Zondagen de Mis te lezen in deze parochie van St. Barthelemy, als zij niet voorzien zijn van onze volwaardige volmacht(de nos pouvoirs superieures).

Ook verzoeken wij mijnheer Alexis Brin, gouverneur van dit genoemd eiland St. Barthelemy, bijstand aan onze verordening te verlenen (de faire main forte sur nos ordonnance) en dus daartoe op iedere manier te dwingen.

Wij verbieden ook dat het aan enig priester geoorloofd zou zijn het sacrament der Biecht toe te dienen, alsmede het Doopsel, behalve dan in doodsgevaar.

Wij verzoeken Mijnheer den Gouverneur ook geen huwelijk van vreemdelingen te veroorloven, zonder te voren de getuigschriften van hun land te hebben of goede getuigen, in dat geval zou hij kunnen ordoneren dat het contract (huwelijk) kan doorgaan; ook verzoeken wij hem, dat hij geen een huwelijk op het eiland zal toestaan, telkens als er geen sprake is van verwantschap; (qu'il permettre aucun mariage dans l'Isle toute fois qu'il n'y aye point de parenté) klaarblijkelijk een verschrijving: hij kan alleen willen zeggen: bij verwantschap geen huwelijk toestaan).

En nu volgt achter de kommapunt van verwantschap: „Ook behouden wij ons voor om aan hem (de gouverneur) de huwelijksluiting te veroorloven, zolang als hij geen priesters van onze missie van St. Eustatius zal hebben om deze heilige ceremonie toe te dienen (nous reservons aussi de luy permettre la solemnité, tant qu'il n'y aura point des prêtres de notre mission á St. Eustache pour en celebrer la sainte ceremonie).

En foy de quoy etc. gegeven te St. Barthelemy 19 Novembre 1762.

Getuigen Alexis Brin gouverneur, Joseph Roustan koster. Getuigen fr. Terentius Mac Donnell, Miss. Apost. Sacri Ordinis pred. pro insulis praedictis.

Behalve de aanmerking in de tekst mogen er ter verduidelijking nog enige volgen.

De tekst is geschreven door Roustan, de koster die de naam van Mac Donnell iets anders spelt, maar al de signatures van den pater zijn duidelijk: de naam in twee stukken en met twee letters.

Bij de opsomming van de eilanden in het begin van het stuk kan het de indruk maken, dat Guadeloupe (hoe komt de schrijver erbij om dat met twee p's te spellen) en St. Barthélémy Engelse eilanden zijn. Noch het een noch het ander is in dat jaar Engels maar dat het Franse eilanden waren, was voor hen zo vanzelfsprekend dat het voor hen te gek zou zijn, om dat erbij te zetten.

Hoewel dit stuk over de kerkzaken van St. Barthélémy gaat, is het toch duidelijk, dat Mac Donnell zich missionaris weet van St. Eustatius.

Moet uit 't einde van 't stuk blijken, dat hij zelfs daar zijn centrale post heeft of minstens heeft willen stichten? Om geografische redenen? Het is wel zo ongeveer het middelpunt van de genoemde eilanden. Of wil hij alleen maar zeggen: Ik zelf, of althans een van mijn priesters, zijn bijna altijd op St. Eustatius en dat is maar een kleine afstand van St. Barhelemy, is er dus daar een huwelijk, dan roept je die priester en alleen in het geval als op St. Eustatius geen priester is, dan kan de gouverneur de huwelijksceremonie voorzitten, d.w.z. wat wij nu het kerkelijk huwelijk zouden noemen.

Die metgezel, pater Devenish, zat die misschien op St. Eustatius? 't Is in elk geval zeker, dat hij t' onderhavige register geen spoor achter laat. Ook ondertekent hij de urkaze niet, noch blijkt dat hij doopt of enig kerkelijke functie uitoefent, waarvan aantekening gehouden wordt. Maar Mac Donnel zelf is wel op St. Eustatius geweest, blijkt uit zijn staat van dienst.

Op St. Barthelemy doopt hij op 8 Nov. één kind en op 19 Nov. doopt hij acht kinderen en schrijf hij zijn urkase uit. En dan op 9 December doopt hij een kind in de kerk op St. Eustatius (ego infrascriptus Mariam Lius Dillea, filiam Ludovici Dillea et Catharinea Greaux baptizatum fuisse in Cacello Parochiali Insulae Sti Eustatii, suscipientibus... Antoniam Terie et Mariam Jack...) Meer van St. Eustatius staat niet aangegeven, maar op 1 Februari 1763 is hij weer op St. Barthelemy, waar hij 'n huwelijk inzegent, de dag daarop wederom een huwelijk en een doop en dan verdwijnt Mac Donnel, maar toch niet geheel en al.

De eerste die na hem optreedt: Cahill aalmoezenier van het fregat La Folle der koninklijke marine, die op 16 Maart 1764 één kind doopt, kunnen we over het hoofd zien, maar dan komt 1765 een andere Dominicaan fr. Patrice Dalton miss.. Apost.

Erg lang is hij niet op St. Barthelemy geweest, hij doopt er in 1765 op 24 Nov., 26 en 27 Nov., vervolgens 3 December en dan heeft hij niet alleen kinderen onder handen, die onlangs ter wereld zijn gekomen, maar zelfs die geboren zijn in Juni en Febr. 1763, zelfs nog van Januari 1762. Dat wijst er dus op, dat pater Mac Donnell de priesters wel van de kust heeft gehouden.

Maar Pater Dalton copieert in de register ook een huwelijksakte: delivree par le R.P. Mac Donnel missionaire apostolique, waaruit blijkt dat hij een huwelijk gesloten heeft 30 Juli 1762 op St. Barthelemy. Dan tekent hij aan dat hij een wettig doopbewijs heeft gezien, afgegeven door pater Mac Donnell op 2 Sept. 1763 en één van 1 December 1763, hoewel bij deze doopbewijzen geen plaats staat aangegeven, wijzen de familienamen (en het register zelf natuurlijk), dat het op St. Barthelemy moet zijn.

Als pater Mac Donnell dus meermalen op St. Barthelemy geweest is, dan ligt het voor de hand dat hij ook wel meermalen op St. Eustatius is geweest, juist ook omdat hij St. Barthelemy min of meer afhankelijk stelt van notre mission de St. Eustache. In elk geval is hij er in December 1762 geweest.

Overigens schijnt dit document van meer belang voor de strijd Capucijnen — Dominicanen, maar dat staat buiten Br's opmerking.

MEER JONGENS DAN MEISJES.

In het instituut voor hygiëne en tropische geneeskunde te Londen werden de laatste tijd door Dr. Russell aan de hand van bevolkingsstatistieken interessante studiën gemaakt over de verhouding van jongens en meisjes. Daarbij bleek zowel voor Engeland als de Ver. Stat,en dat er in de landelijke gebieden veel meer jongens geboren worden dan in de steden. Russell schrijft dat toe aan het feit, dat er in de steden veel meer ontijdige geboorten voorkomen dan op het platteland en deze hebben, naar de ervaring leert, meer plaats bij de mannelijke dan bij de vrouwelijke kinderen. In Londen beschikt men over gegevens vanaf 1641. Merkwaardig is nu het teruglopen van het aantal mannelijke geboorten tot aan het jaar 1912.

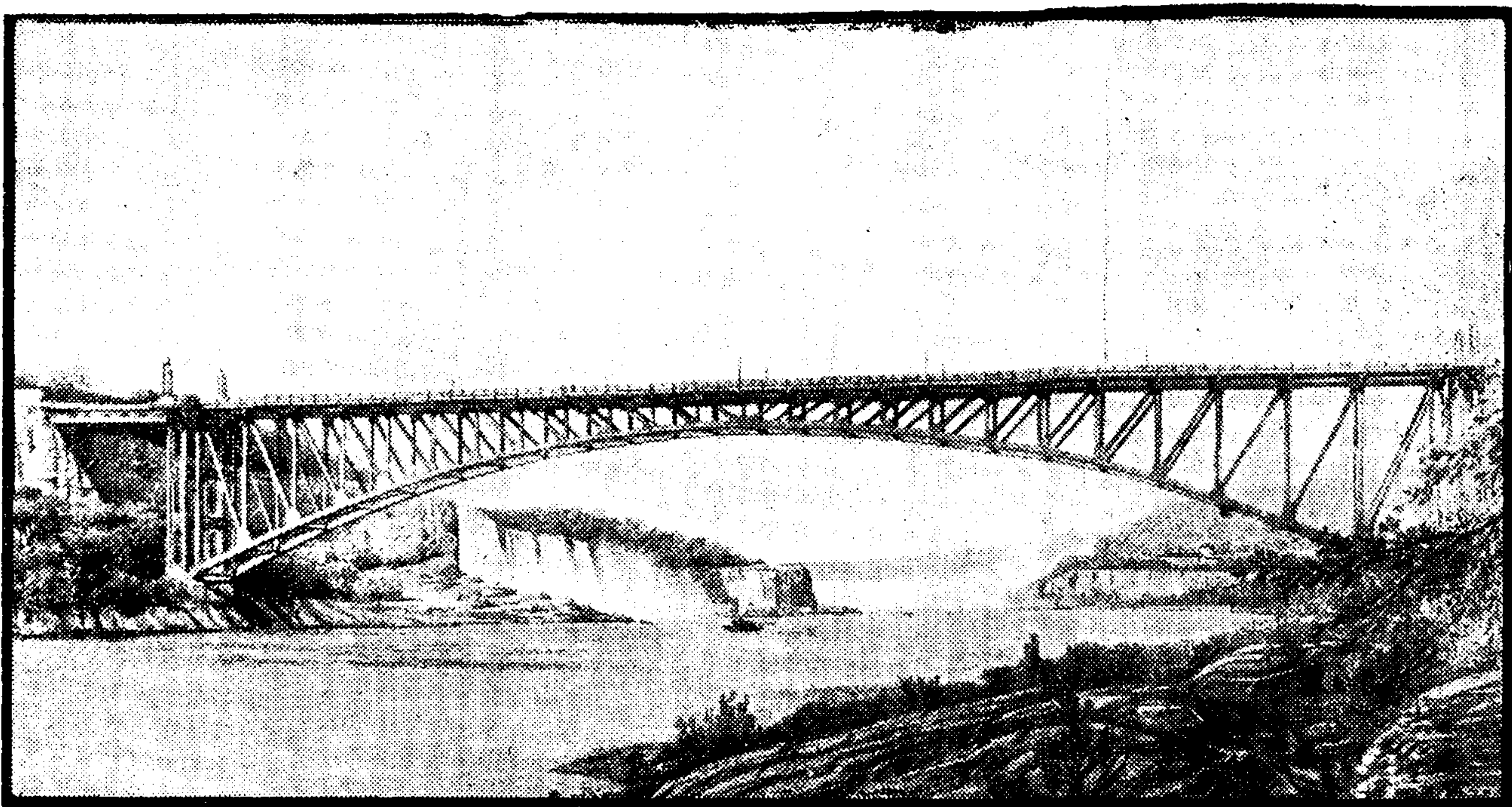
Na de wereldoorlog is daarentegen in Engeland, evenals in alle oorlogvoerende landen, het aantal jongensgeboorten tijdelijk sterk gestegen; ook in de neutrale landen werden er meer jongens geboren dan voor de doorlog, al was het daar niet zo opvallend als bij de oorlogvoerende machten.

In Griekenland werden er de laatste jaren veel jongens geboren. In Italië en Japan veel minder. Ook emigratie schijnt een rol te spelen.

Om waarlijk godsdienstig te kunnen zijn, moeten wij een groot geloof bezitten, een geloof dat ons helderziende maakt en doet begrijpen, dat wij ons eigenlijk groot-gelukkig moeten achten om de hoge uitverkiezing: in de dienst van God te mogen staan.

Zij, die haar kinderen baart,
Is de moeder voor een deel;
Zij, die haar kinderen voedt,
Is moeder voor het geheel.

Niet de zeeën scheiden de volkoren, maar hun eigen dwaasheden.

DE NIEUWE BRUG VAN NIAGARA. De plaat stelt de nieuwe Talls Vieuw Bridge voor die over de Niagara-rivier gebouwd zal worden om de oude brug, die verleden jaar was weggespoeld, te vervangen. De nieuwe brug zal hoger zijn dan de oude en er zal voor een geschikte plaatsruimte gezorgd worden voor de voetgangers en motoristen om de waterval goed te kunnen zien.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen
van
"De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD UITSLAGEN.

11 Sept.	Jong Holland	R.C.C.	3—3.
11 Sept.	S.U.B.T.	Hercules	3—0.
18 Sept.	Atiento	Hercules	3—2.

Inschrijvingen: S.U.B.T. Junior C. A. Jansen.

Afschrijvingen: S.U.B.T.-Junior I. Hellmund.

DE VERENIGINGEN WORDEN EROP GEWEZEN, DAT DE LEDENLIJSTEN OVER HET TWEEDE HALFJAAR, UITERLIJK OP DE 24ste SEPTEMBER 1938, IN HET BEZIT MOETEN ZIJN VAN DEN TWEEDEN SECRETARIS, G. P. MEURS, NED. IND. GAS. MIJ..

HET BESTUUR

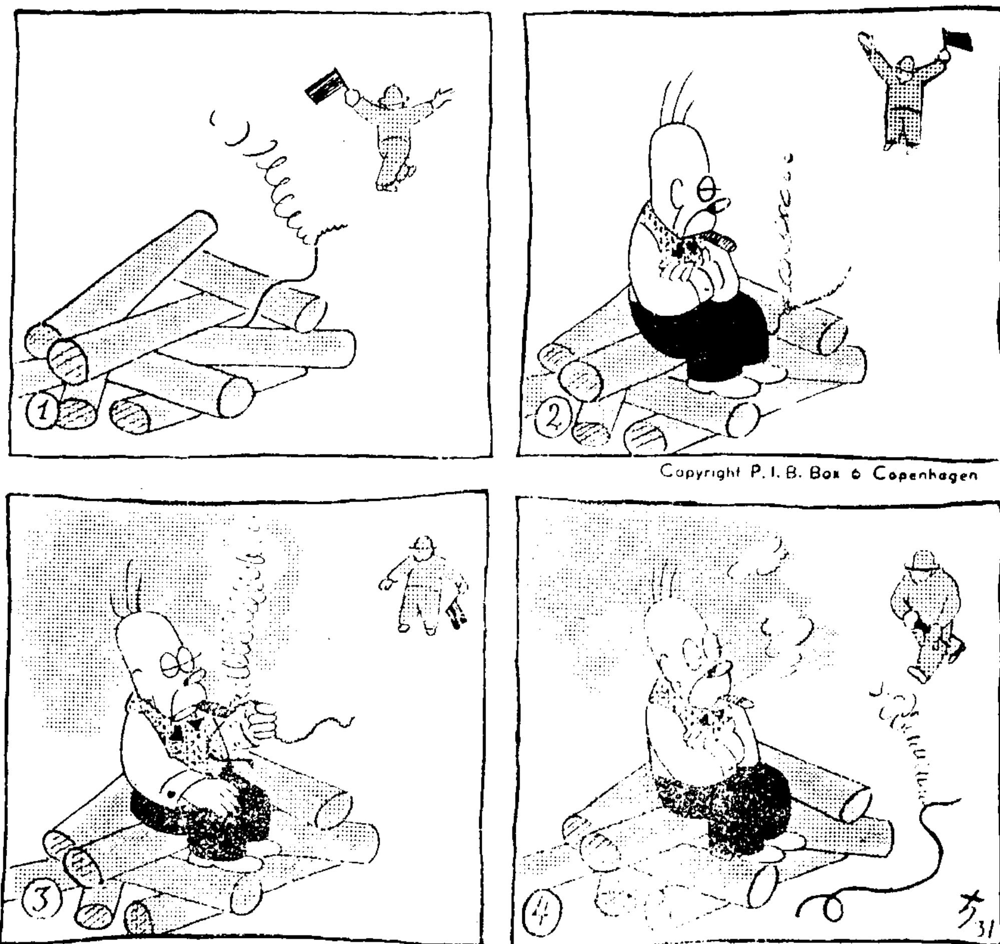
Eenige en Algemeene bekendmaking.

Wij maken onze stroomverbruikers er op attent, dat de stroomkwitanties over de maand AUGUSTUS zonder uitzondering voor of op 24 SEPTEMBER betaald moeten worden.

Alle na deze datum niet betaalde Kwitanties zullen door ons worden geïncasseerd, verhoogd met EEN GULDEN incassokosten.

Wij verzoeken onze verbruikers tijdig hun kwitanties te voldoen, ten einde ons niet te noodzaken tot afsluiting over te gaan.

ELECTRICITEITBEDRIJF.
CURAÇAO.

ADAMSON IS KOELBLOEDIG.